

Dyglosja językowa

Już od czasów Proroka kulturę arabską cechowało wyjątkowe poszanowanie dla słowa mówionego. Arabowie są bardzo przywiązani do literackiej formy swojego języka, który jest postrzegany jako język kultury, cywilizacji, a przede wszystkim Islamu – jest to przecież język w którym spisano Koran. Jednak kto posługuje się nim na co dzień?

Język książkowy vs mówiony

W większości przypadków Arabowie z literacką formą swojego języka spotykają się dopiero w szkole, w domu i między sobą porozumiewają się bowiem za pomocą dialektów. Okazuje się jednak, że dialektowe „podstawy” wcale nie ułatwiają im nauki, wręcz przeciwnie. Słowa w dialektach często zupełnie różnią się od ich pisarskich odpowiedników, a gramatyka jest mocno uproszczona (i niezbyt sprecyzowana, ponieważ dialektów raczej się nie zapisuje). Język literacki jest więc dla arabskich dzieci tak samo nowy i obcy jak inne języki. Ponadto, arabski literacki jest językiem „skostniałym”, co oznacza, że funkcjonuje praktycznie w niezminionej formie od VIII wieku, kiedy to jego zasady zostały skodyfikowane przez arabskich gramatyków.[\[1\]](#) Naprawdę rzadko zdarza się, żeby w arabskim domu mówiło się językiem książkowym – jeśli już to ludzie posługują się czymś pośrednim między językiem literackim a dialektem.

Czym jest dyglosja językowa?

Dyglosja językowa to zjawisko komplementarnego stosowania różnych odmian tego samego języka.[\[2\]](#) Można je trochę porównać do dwujęzyczności, jednak o ile termin „dwujęzyczność” odnosi się do dwóch różnych języków to dyglosję zauważa się na poziomie język oficjalny – dialekt. Nie jest to charakterystyczna cecha wyłącznie krajów arabskich, zjawisko daje się też zaobserwować na przykład na terenie niemieckiego obszaru językowego, gdzie na co dzień ludzie posługują się dialektem, a języka literackiego (Hochdeutsch) używa się na piśmie.[\[3\]](#) Jednak w odróżnieniu od sytuacji niemieckiej czy też

greckiej, dla arabskiego regionu charakterystyczne jest traktowanie dialektu jako 'gorszego' od języka literackiego (pomimo, że na co dzień wszyscy się nim posługują!). Wpływ na gloryfikowanie języka pisanego ma właśnie łączenie go z językiem Koranu.

Podsumowując, języka literackiego używa się w piśmie, a dialektów w mowie. Wyjątkiem od tej reguły jest recytacja Koranu, wypowiedzianie formułek religijnych i odmawianie modlitw, jednak wciąż jest to tylko odtwarzanie tekstu pisanego (do tej kategorii zaliczają się także przemówienia polityków czy teksty w mediach), a nie spontaniczną wypowiedź. Często zdarza się, że w trakcie wywiadu, kiedy prowadzący zadaje pytanie w języku literackim, gość odpowiada w dialekcie i jest to całkowicie normalne. Dotyczy to telewizji lokalnej, ponieważ dialekt jednego kraju nie jest zrozumiały dla mieszkańca innego kraju arabskiego. Mimo że dialekt w dialekt przechodzi dość łagodnie (co jest pokłosiem czasów plemiennych), a osoby z krajów sąsiadujących się rozumieją, to Egipcjanin z Marokańczykiem już się nie dogada.

PRZYKŁAD DIALEKTU: Forma czasownika „chcę” w Iraku to ARID, w Syrii BIDDI, w Egipcie AJIZ, w Libii NIBBI, a w Jemenie IMMED.

Na koniec warto wspomnieć, że dialekty nie są oficjalnymi językami

narodowymi, nie ma np. stricte „języka egipskiego” chociaż można zauważyć dążenia pewnych grup w tym kierunku.

CIEKAWOSTKA: Literacki język arabski jest bardzo „logiczny” właśnie dzięki temu, że jego zasady zostały ustalone przez zespół gramatyków.

CIEKAWOSTKA: Język arabski zmagają się ze sporym problemem zapożyczeń z języka angielskiego np. słownictwo związane z technologią najpierw wchodzi w obieg w „zangielszczonej” wersji, a potem dopiero specjalna rada „wymyśla” jego arabski odpowiednik, stąd też np. na telefon są dwa wymienne określenia – TILIFUN i HATIF, a na radio możemy powiedzieć RADJU albo IZA’A.

CIEKAWOSTKA: różne warianty dialektów występują także w obrębie poszczególnych krajów, np. w Iraku możemy spotkać się z dialektem Bagdadzkim (najważniejszym), dialektem Al.-Basry oraz Mosulskim. Mogą występować też różnice kulturowe, ponieważ dialekt chrześcijan będzie się odrobinę różnił od dialektu muzułmanów w obrębie danego kraju.

(A.T)

---

[1] Zmianom ulega tylko leksyka i fonetyka

[2] J. Danecki „Arabowie” wydawnictwo „PIW” Warszawa 2001 str. 388

[3] J. Danecki „Arabowie” wydawnictwo „PIW” Warszawa 2001 str. 388

Language diglossia

Since the times of the Prophet Muhammad, the Arab People have shared a deep respect for the spoken word. That’s why, nowadays Arabs are still very attached to the official form of their language. The official Arab language is considered to be the language of culture, civilisation and, most important

of all, the language of Islam, wherein the Quran was written. But who uses the official form of Arabic on a daily basis?

In most cases, the first time when the Arab People meet with the official form of their language is at school! At home and in everyday life they communicate using dialects. Surprisingly it turns out that their previous knowledge of dialects is not very helpful when it comes to learning official Arabic.

Moreover it makes the process even more difficult because words in dialect are sometimes completely different than their counterparts in the official language, and grammar in dialects is very simplified (and not very concrete, because dialects are not usually written).

To sum up, the official Arabic language to Arab children is as difficult and foreign as a completely different language. Moreover, the official Arabic language is not evolving, which means that it exists in the same form as it was in the 8th century when the grammar rules of the language were written.

The situations when in the Arabic household the main language is the official one are practically non-existent. More often people use something in between their dialect and the official one.

What is diglossia?

'Diglossia' is the phenomenon of complementary use of the various forms of the same language. It may be compared to being bilingual, but the term 'bilingual' describes speaking in two different languages, 'diglossia' describes the relation on the 'official language – dialect' level.

The phenomena is not only related to Arab speaking countries, it may be observed also in the German language speaking area, where on a daily basis people communicate by dialect and the official language (HOCHDEUTSCH) is being used in official writing.

However, the difference between the German or Greek language situation and the Arabic situation is that Arab people consider their dialects to be 'inferior' than the official one. It is because the official language is considered the language of the Quran.

To sum up – the official language is being used in writing and dialects in speaking. The exceptions are: recitation of the Quran, expressing religious formulas, saying prayers; however, it is only reading of the text written before (it includes politician's speeches and content in the media) and not the spontaneous speech.

On television it often happens that during an interview, when a host asks a question in the official language, a guest answers in dialect and it is a typical, normal situation and nobody is surprised. Of course we talk here about local television, because the dialect of one country is not understandable for a citizen of a different Arab country. Whenever the differences between the dialects of the two neighbouring countries are not that visible, people from the neighbouring countries understand each other – for example Egyptians and Moroccans – but it is not so easy.

EXAMPLE: The form of the verb 'I want' in Iraq is 'ARID', in Syria is BIDDI, in Egypt 'AJIZ' , in Libya 'NIBBI' and in Yemen it is 'IMMED'.

In the end it is worth mentioning that dialects are not national languages. However, we may observe the striving of various political groups in that field.

FACT: The official Arabic language is very 'logical' thanks to the fact that it's rules were set up by a team of grammarians.

FACT: Arabic language struggles with loanwords from the English language, for example vocabulary related to technology at first is in use in the English version and then a special council 'invents' its Arabic counterpart. That is why in official Arabic there are two different words to describe a mobile phone – the first one is TILIFUN and the second one is HATIF. There are also two words to describe a radio station – the first one is RADJU and the second one is IZA'A.

FACT: Various dialects exists also in the territory of one country. For example, in Iraq we might hear a dialect of Baghdad (the most important one), and the dialect of Al Basra and Mosul. There may also be some cultural differences because the dialect of Christians may be slightly different than dialect of the Muslims, even if they live in the same country.

(A.T)